

Soorollid ja stereotüübid ühiskonnas

Naistele ja meestele omistatavad soostereotüüpsed omadused

Naised on

- Emotsionaalsed
- Nõrgad
- Kartlikud
- Hoolivad
- Jutukad
- Ilusad
- Orienteeritud perele

Mehed on

- Ratsionaalsed
- Tugevad
- Julged
- Egoistlikud
- Kinnised
- Riskialtid
- Orienteeritud edule

Naiste ja meeste olemust kirjeldavad stereotüübid

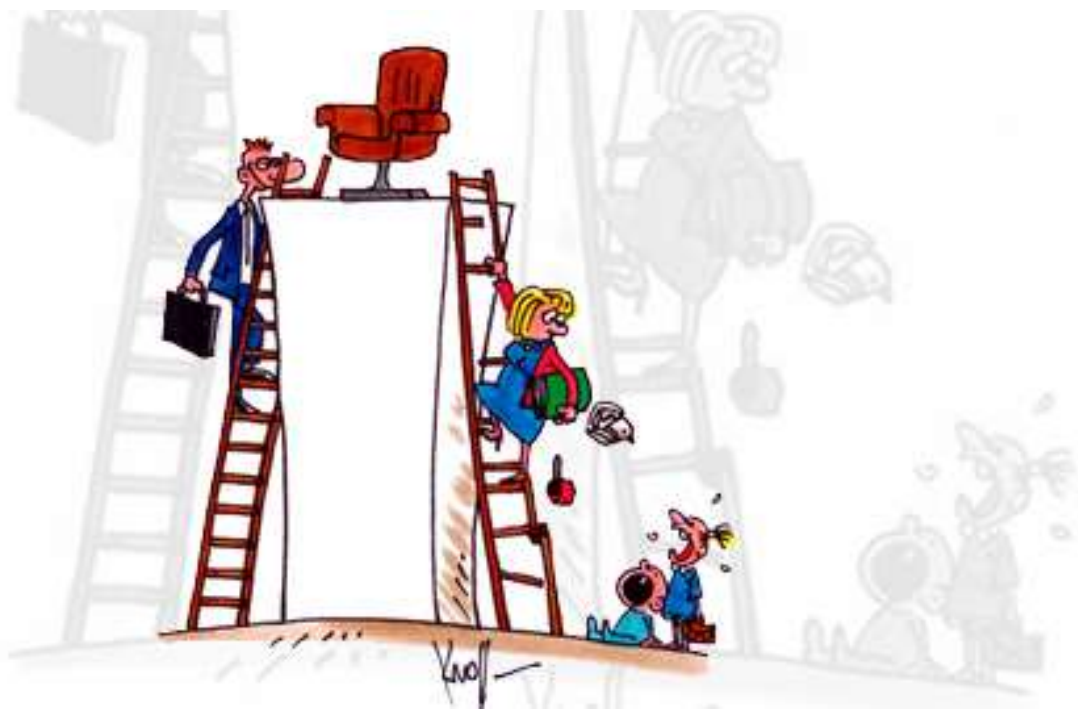
- Naisi peetakse meestest emotsionaalsemateks, sõltuvamateks, alistuvamateks, irratsionaalsemateks, viisakamateks jne.
- Mehi peetakse naistest domineerivamateks,
- sõltumatuteks, agressiivsemateks, objektiivsemateks, mõistlikumateks

Stereotüübid soole sobivatest pere- ja ametirollidest

- naiste peamiseks sotsiaalseks rolliks on olla ema, perenaine, hoolitseja,
- mehi määratletakse pigem nende ametirollide järgi.
- Stereotüübid “kirjutavad ette” meestele professionaalse edukuse, naistelt „nõutakse“ suhetele orienteeritust.

Stereotüübid ja hoiakud töö sisu kohta

- Traditsiooniliselt eeldatakse, et naised töötaksid pigem teenindajatenä ning inimsuhetega seotud sfäärides, nagu tervishoius, hariduses.
- Nn. instrumentaalset sfääri, loovat ja juhtivat tööd peetakse sobivaks meeste jaoks.

Stereotüübid võivad pärineda

- kultuurist, milles inimesed on sotsialiseerunud,
- reaalsest gruppidevahelistest kultuurilistest ja sotsiaal-majanduslikest erinevustest,
- inimeste gruppidesse kategoriseerimisest ja
- eelarvamustest ning eelhoiakutest nende gruppide suhtes.

Stereotüübid on

- *kirjeldavat* laadi (omadused ja käitumised, mida teatud sotsiaalsesse gruppi kuulujatele *iseloomulikuks* peetakse) ja
- *normatiivsed*, hõlmates ettekirjutusi, mille kohaselt teatud sotsiaalsesse gruppi inimesed peavad käituma.

Soostereotüübid

- Vastandavad poisse ja tüdrukuid, naisi ja mehi;
- Alavääristavad naisi ja naiselikke jooni meeste juures;
- Kindlustavad meeste domineerivat positsiooni;
- Määravad ära soorollid.

See, mida peetakse omaseks poistele, mida tüdrukutele:

- on sotsiaalselt konstrueeritud
- sõltub sotsiaalsetest ja kultuurilistest väärtustest
- erineb ühiskonniti ja eri ajaloo-perioodidel
- võib muuta hariduse, valitsuse, poliitika, meedia ja arvamusliidrite poolt

Normid ja rollid muutuvad

Ühe leivateenijaga pere?

Kahe leivateenijaga pere!

Stereotüüpide jõud

- See, mida endast mõtleme ja mida arvame teisi endast mõtlevat määrab meie soorituse ja edukuse;
- Stereotüübid ei võta arvesse inimeste isikuomadusi ning individuaalseid jooni;
- Stereotüübid võivad põhjustada diskrimineerimist, ebasoodsamat kohtlemist.

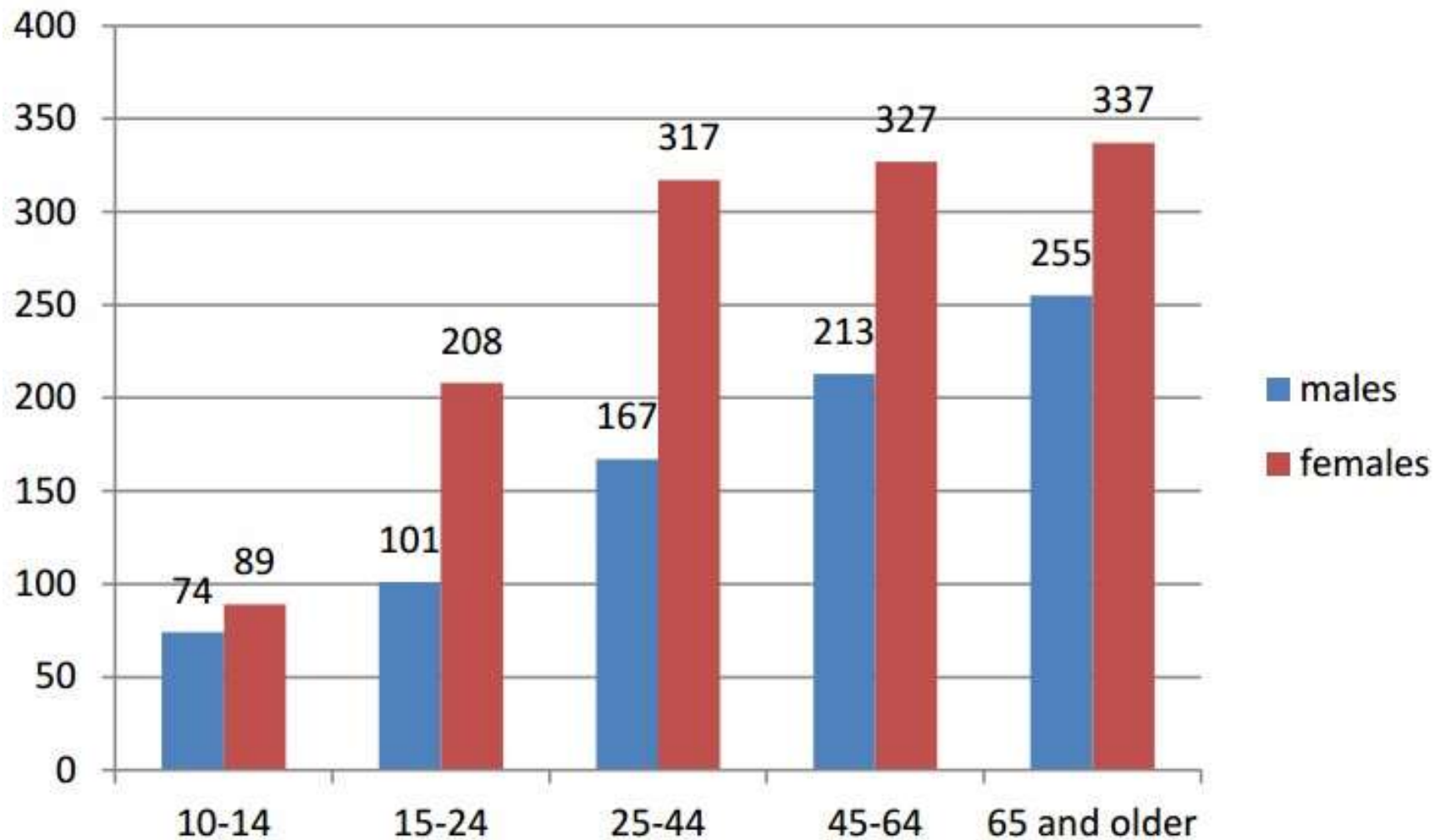
Tüdrukute ja poiste erinevad rollid?

?

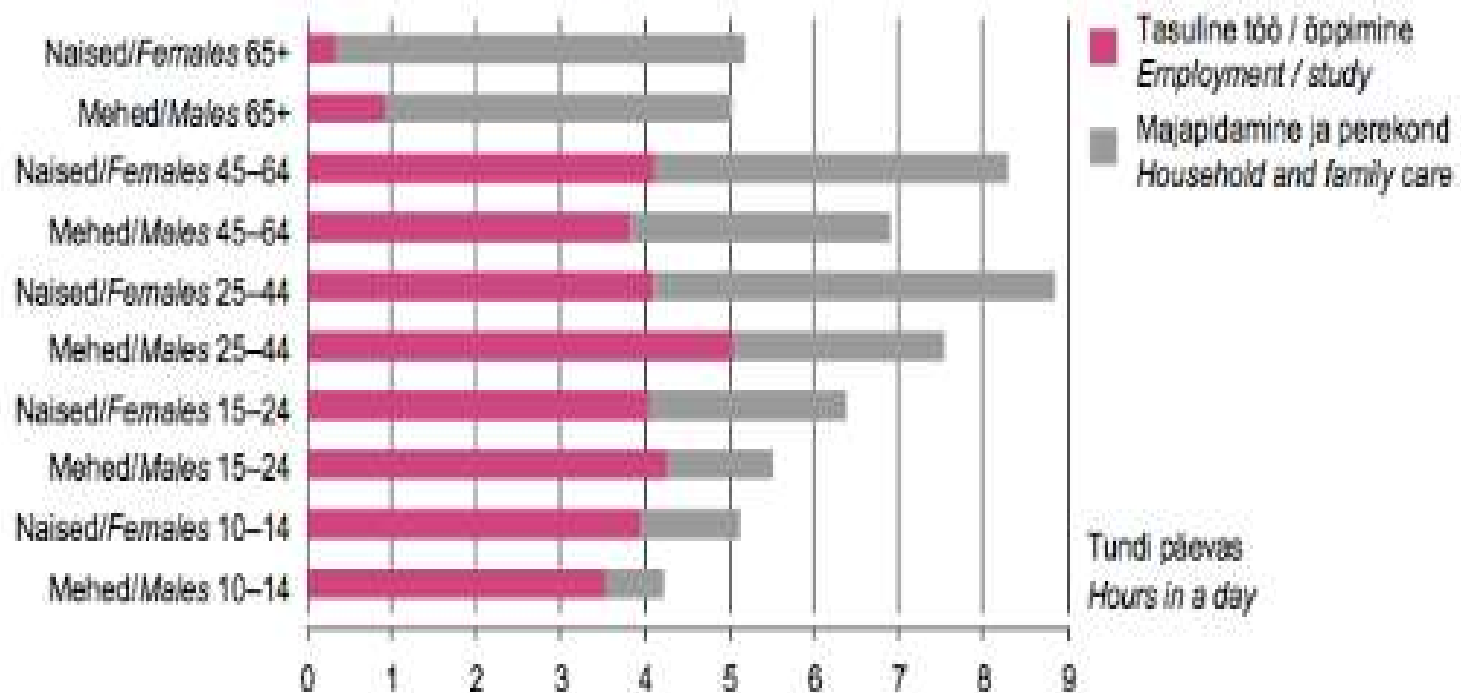
Perekondlike ja majapidamiskohustustega tegelemine vanuse ja soo lõikes (minutid)

Joonis 5. Tasulisele tööle ja õppimisele ning majapidamisele ja perekonnale kulutatud keskmine aeg päevas soo ja vanuserühma järgi, 2009–2010

Figure 5. Average time spent in a day on employment and study, and on household and family care by sex and age group, 2009–2010

Mida see pilt tegelikult ütleb?

Mida selle reklaamiga öeldakse?

Photo: Leklust catalogue

Mida me näeme?

Mehed ja naised ETV jutusaadetes

